

2

Interpres

Parmakkapı, İman Sokak Ziya bey Han Kat 4

Telefon : 44 72 34

Beyoğlu

No.

6 Mayıs 1967

Yeni Tanın (Ankara)

tiyatro

TİYATRO TÖS ÜZERİNE

small Hakkı KAYTANLI

TİYATRO Tös kuruldu. Biz kuruluşunu luyduk salt... Ön hazırlıklarından hiç haberi-miz olmadı. Önemli değil! «Oysaki böylesine büyük bir girişim yapılırken, hiç değilse Tös üyesi kişilere bir anketle, haber verilmeli, hem de üyelerin nabzı öğrenilmiş olurdu.» dedik zamanında. Sonra, Tös'le sanatçıların yaptıkları anlaşmayı, bir haber mektubundan öğrendik Tös'ün... Felâket bir anlaşmaydı o, Tös'ün ekono-mik gücü için... Tös'ün her ay, büyük bir parasını yitmesiydi. Tös'ün halka gerçek ti-yatroyu götürmesinden yanaydık biz de... Ya-naydık amma, daha üyelerinin ekonomik yaşan-tılarını garantiye almamış bir sendika için, bu girişim hem her bakımdan erkendi, hem de iyi düşünülmeden girişilmişti bu işe... O zaman yazdık bunları... Yazdık amma, duyan olmadı yazdıklarımızı, ya da aldırın olmadı...

Günler geçti... Yazdıklarımız çıkmış, Tös, bu ilk anlaşmayla, yüz bin liraya yakın bir za-rarla kapatmıştı hesabını ve anlaşma koşulla-rını değiştirmişti. Değiştirecekti, değiştirmek zorunluğundaydı. Zira ilk anlaşmanın devamı, Tös'ün umut bağlanan ekonomik gücünün yiti-rilmesi, boş yere harcaması demektir...

Şimdi de duyuyoruz ki, Tös İstanbul'da tem-sillerine devam ediyor, İstanbul'un bir sahne-sinde «Suçsuzlar» ı oynuyormuş, şimdiye kadar ancak iki köyde temsil verebilmiş. Amma, bun-dan sonra Tüm Anadolu'yu dolaşacak, Anadolu insanına gerçek tiyatroyu gösterecek, gerçek tiyatroyu Anadolu insanının ayağına getirecek-miş...

Şimdiye kadar da, salt iki tane köyde temsil vermiş...

Bunu, gazetelerin eleştirme sayfaları yazı-yor... Tös'ü de gerçek bir tiyatro, gerçek bir halk tiyatrosu olarak alkışlıyorlar...

Bizim Tös'ün geçek bir tiyatro olduğu, kuv-vetli bir kadroya sahip olduğu düşüncesine bir diyeceğimiz yok. Olur, belki de öyledir. Bu ko-muda bir şey diyecek değildiz, zira Ankara'nın bir kasabasında olmamıza karşın, henüz gör-müş değiliz. Tös'ü de, oyunlarını da, kadrosunu da... Amma, işin bizce önemli yönü orası de-ğil, para verilir ve olanaklar sağlanırsa, iyi bir halk tiyatrosu kadrosu kurulur memleketimiz-de... Çünkü, o kadar yetişmiş sanatçısı da var toplumumuzun, rejisörü de...

Bizim diyeceğimiz başka şeyler var... Önce şunu söyleyelim. Gazetelerin sanat eleştirmen-leri gözüyle biz bakamayız bu oluştan. Bakma-mamız gerekli aslında...

Biz, tiyatroun, kuruluş amaçına hizmet edip etmediğine bakarız. Gerçekte tiyatro, bir öğretmen sendikası için, hem de kuruluş ha-lindeki bir öğretmen sendikası için, amaçlarına hizmet ettiği kadar önemlidir, sürdürülmeğe de-

ğer... Oysaki, gazetelerin sanat eleştirmenleri, tiyatroun oynadığı ayuna, oyunun sahneye ko-nuluşuna bakarlarsa, ora göre hüküm yürütürler, iyi ya da kötü derler... Bu da onların görevidir. Görevidir amma, bu yargı öğretmeni, Tös üyesi bir öğretmeni doyurmaz...

Şimdi Tös'ün kuruluş amaçlarına, daha doğrusu amaçına, şöyle bir bakalım. Nedir Tös tiyatrosunun kuruluş amacı? Halka, gerçek halk tiyatrosunu götürmek, onu bir takım ko-nularda aydınlatmak, daha doğrusu uyarmak... Kısaca — Tiyatro Tös, bir görev tiyatrosudur, sanatı da, bu görevini yaparken, yapacak elbet de... Buna, kimsenin bir diyeceği yoktur, ola-maz...

Peki, bu görevini nerede yapacak Tiyatro Tös? Anadolu'da... Hem de Anadolu'nun, tiyat-ro olanağı olmayan yerlerinde... Koca kentlerin. de değil... Köylerinde... Küçük kasabalarında... Oyle diyor Tiyatro Tös'ün kuruluş amaçları...

Bu gündek kaç köye gitmiş Tiyatro Tös? Sadece ve sadece iki tane... Oysaki tiyatro Tös kurulalı, yanlış bilmiyorsam, bir yıl dolacak... Bu hesapla, varın siz hesap edin, Tiyatro Tös' ün Anadolu'da görevinin kaç yılda tamamlana-cağını...

Kaldı ki, Halkın uyanması öyle, bir defalı-ğına tiyatroya ayağına götürmekle sağlanacak kadar kolay iş değildir. Bu iş o kadar kolay olsaydı, şimdiye kadar bir babyiğit çıkar, bu işi yapar, biz de toplum olarak, bu sancılardan kurtuluverirdik.

Şimdi, Tiyatro Tös'ü kuran, devam ettiren ilgililer, şunu bilin ki, Türk öğretmeni, gerçek halka giden bir tiyatroya, Tös'ün sahip olmasına karşı değildir. Türk öğretmenin halka hizmet için, her defakârılığa hazır olduğunu, burada tek rara herhalde gerek yok sanırım.

Türk Öğretmeni bunun için her şeyi göze alır, göze alır amma Tiyatrosunun da yaptıkla-rını yakından izler. Öyle, tiyatro kurulur, gös-termelik bir iki yere gider, ondan sonra da, kapağı kocakentlere atarsa, bunu yapan sanat-çılardan değil, çünkü onlara bir diyeceği ola-maz, bunu yaptıran Tös yöneticilerinden hesap sorar, daha doğrusu hesap sormağa hakkı var-dır.

Şunu, burada tekrar söylemekte fayda var-dır ki, Tiyatro eleştiricilerinin tiyatroyu ve yap-tıklarını beğenmesi, Tiyatro Tös'e kapağı koca kentlere atıran Tös ilgililerini kurtaramaz. Çün kü bu tiyatroun, tartışmasız ve vazgeçilmez amacı, köy köy dolaşıp, halka gerçek tiyatroyu götürmek, onn, içinde bulunduğu karanlıklar-dan kurtarmaktır. Bunu da, gazetelerin tiyatro eleştirmenleri düşünmez düşünmek zorunluğun-da değildir...

Bunu bilmekte, eylemleri bu yöne aktar-makta, sanırım fayda vardır.